

MOBESA

PODPORA ALTERNATIVNÍCH ŘEŠENÍ MOBILITY V ENVIRONMENTÁLNĚ CITLIVÝCH OBLASTECH

Antonín Tým

Workshop projektu MOBESA

Online, 15. 12. 2021

UNIVERZITA J. E. PURKYNE V USTÍ NAD LABEM

STEM MARK

T A
Č R

Účel:

- identifikovat **hlavní aktéry** (stakeholdery), kteří jsou zapojeni do procesu tvorby a implementace plánů mobility na území NP/CHKO

Proč se zabývat aktéry:

- opomenutí nebo nedostatečné, nevhodné či nesprávně načasované zapojení aktérů významně snižuje kvalitu PUM a jeho realizovatelnost

Co sledujeme:

- kdo se zapojuje (instituce, osoby)
- s jakými dokumenty se pracuje (co ovlivňuje tvorbu PUM/opatření)
- jakým způsobem a v jaké fázi (jako plní roli, její důležitost)

Cíl:

- poskytnout **ucelený přehled aktérů a procesů** pro budoucí tvůrce PUM a usnadnit jejich zpracování a naplňování

Analýza stakeholderů - kdo se zapojuje

**DOPRAVA
A MOBILITA**
výzkumný tým

Název aktéra	Oblast působení	Význam	Hlavní kompetence v oblasti dopravy a cestovního ruchu
Ministerstvo pro místní rozvoj <i>národní</i>	cestovní ruch, územní rozvoj	velký	<ul style="list-style-type: none"> zodpovídá za agendu územního plánování a stavebního řádu na národní úrovni, včetně metodické podpory (může přispět při hledání územních řešení v rámci plánu mobility) metodicky řídí agentury cestovního ruchu (Czech Tourism), což má vliv na propagaci konkrétního regionu a CHÚ, i na produkty cestovního ruchu (promítne se do návrhové a komunikační části plánu mobility) koordinuje agendu strategického plánování na národní a regionální úrovni - důležité pro soulad a usazení plánu mobility NP/CHKO do strategického rámce ČR, daného kraje a místních koncepcí
Kraje a krajské úřady <i>regionální</i>	všeobecné – ŽP, územní rozvoj, cestovní ruch, doprava, kultura, sport ad.	velký	<ul style="list-style-type: none"> zodpovídají za významnou část dopravní obslužnosti na regionální úrovni, regionální koncepce má vliv na místní dopravní plánování, zabezpečují dopravní nabídku kraje a IDS (význam pro návrhové části plánu mobility - doprava návštěvníků do NP/CHKO veřejnou dopravou) jsou nadřízenými orgány měst a obcí v rámci přenesené působnosti i samosprávy (např. soulad krajské územní koncepce a územního plánování v obcích, krajské a místní dopravní stavby - územní vymezení) zodpovídají za rozvoj vyšších územně samosprávných celků (tj. krajů) - možnost koordinace plánů mobility na úrovni kraje zpravidla vytváří politiku cestovního ruchu a zakládají destinační agentury či obdobné společnosti podporující rozvoj CR na úrovni krajů, pro plány mobility NP/CHKO - nutný soulad v propagaci CHÚ z krajské i místní úrovně, návrhová část plánu mobility může využít krajské projekty a kampaně (to ovlivní množství návštěvníků a mj. i jejich formu dopravy na příjezdu do NP/CHKO i v CHÚ), udržitelnost cestovního ruchu (zejména v CHÚ) se musí stát součástí krajské koncepce disponují důležitými daty pro PUM NP/CHKO pro všechny fáze PUM (včetně prognóz)
Města a obce - městské a obecní úřady <i>místní</i>	všeobecné – ŽP, územní rozvoj, cestovní ruch, doprava, kultura, sport ad.	velký	<ul style="list-style-type: none"> zodpovídají za celkový rozvoj území obce/města zajišťují dopravní obslužnost na svém území (vlastní nebo nasmlouvané služby) zpracovávají územní plány a další strategické a rozvojové dokumenty (např. dopravní plány, plány mobility, strategie rozvoje cestovního ruchu apod.) vydávají rozhodnutí v oblasti samosprávy a přenesené působnosti (stavební úřady, vodoprávní úřady, silniční hospodářství apod.) jsou hlavními realizátory investic do dopravy a dalších opatření (organizační, regulační apod.) v dopravě zpravidla zabezpečují rozvoj cestovního ruchu – zřizují informační centra, zajišťují propagaci, marketing apod. v oblasti dopravy jsou relevantní zejm. odb. územního rozvoje, investic, životního prostředí, dopravy a silničního hospodářství, resp. ekvivalenty těchto odborů v oblasti cestovního ruchu jsou relevantní zejm. odb. cestovního ruchu, územního rozvoje, školství (zahrnující kulturu, památkovou péči apod.), komunikace a marketingu, tiskový mluvčí, resp. ekvivalenty těchto odborů

Analýza stakeholderů – s čím se pracuje

Název aktéra/	Úroveň působení	Identifikace a popis tvorby dokumentu (u klíčových dokumentů)
Evropská unie	mezinárodní	<ul style="list-style-type: none"> Balíček pro městskou mobilitu (Urban Mobility Package, 2013); Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal, 2019); Evropská metodika pro tvorbu PUM (2.vydání, 2019); Akční plán pro městskou mobilitu (Action Plan on Urban Mobility, 2009); směrnice a nařízení v oblasti ŽP, směrnice o rámci pro zavedení inteligentních dopravních systémů v oblasti silniční dopravy a pro rozhraní s jinými druhy dopravy (ITS Directive, 2010) <p>Pozn.: na úrovni EU existuje celá řada dokumentů; uvedeny jsou ty s přímou vazbou k tvorbě a implementaci PUM</p>
Ministerstvo dopravy	národní	<ul style="list-style-type: none"> Dopravní politika ČR pro období 2021 – 2027 Koncepce městské a aktivní mobility 2021 2030 Koncepce veřejné dopravy 2020 – 2025 Koncepce nákladní dopravy 2017 – 2023 Akční plán rozvoje inteligentních dopravních systémů v ČR do roku 2020, Strategický plán rozvoje inteligentních dopravních systémů (ITS) v ČR do roku 2027 (s výhledem do roku 2050) Národní strategie bezpečnosti silničního provozu & příslušná legislativa (zákon o pozemních komunikacích apod.)
Správa CHKO a Správy jednotlivých CHKO a NP	regionální	<ul style="list-style-type: none"> Zřízení národních parků § 15 až 23 zákona č. 114/1992 Sb. Zonace (§ 16 zákona č. 114/1992 Sb.) Regulace pohybu osob je řešena institutem klidových území národního parku (§ 17). Zákon dále stanoví bližší ochranné podmínky jednotlivých národních parků, vycházející ze specifických přírodních podmínek jednotlivých národních parků.
Města a obce	místní	<ul style="list-style-type: none"> územní plány – na rozdíl od dalších strategických či koncepčních dokumentů, územní plán zpracovává každá obec a představuje základní rozvojový dokument, jež stanovuje rámec rozvoje daného území s ohledem na jeho přírodní a další limity; každý jiný koncepční dokument či opatření musí být v (uveden do) souladu s ÚP, jinak není možné jeho praktická realizace dílčí rozvojové strategie – koncepce dopravy, parkování, cyklogenerely, koncepce rozvoje městské hromadné dopravy (může zasahovat i na území CHKO/NP) obecně může každé město či obec zpracovat jakýkoliv rozvojový či strategický dokument, který uzná za vhodný a je důležité tyto dokumenty propojit, resp. zohlednit v PUM
Centra ekologické výchovy a školy v přírodě	místní	<ul style="list-style-type: none"> V ČR více než 100 ekocenter V rámci pravidelné finanční podpory MŽP v oblasti EVVO (v každoročním grantovém řízení MŽP na podporu projektů NNO) vzniká řada užitečných metodik, pracovních listů či popisů výukových programů, kterými je možné se inspirovat i v jiných střediscích ekologické výchovy či ve školách. Zde vybrané vhodné materiály najdete, v členění po jednotlivých letech vzniku a podpory z MŽP.

mezinárodní

národní

regionální

místní

Analýza stakeholderů – kdy a jak se zapojuje

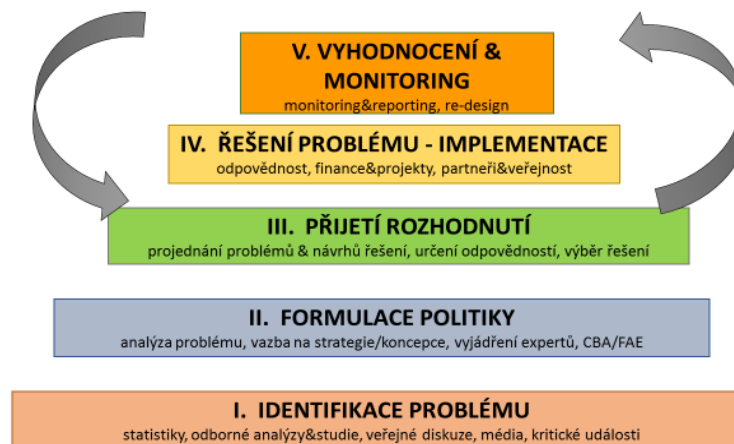

Aktér	Fáze zapojení (přípravná/ analytická/ návrhová)	Popis zapojení
<div data-bbox="19 328 144 399" style="background-color: #e67e22; color: white; padding: 2px; transform: rotate(-15deg); display: inline-block;">národní</div> 1. Ministerstvo životního prostředí	Přípravná	<ul style="list-style-type: none"> MŽP může být v budoucnu přímo iniciátorem/nositelem zpracování PUM, současná legislativa mu to ovšem nepřikazuje zástupce MŽP (zpracovatel SEA) vč. zástupce krajské koncepce ŽP by měli být součástí řídicího výboru PUM z titulu své funkce – MŽP vyhláší NP a CHKO a dohlíží na jejich výkon – by mělo formálně potvrdit zpracování PUM, což přispěje k jeho následné akceptaci a dodržování
	Analytická	<ul style="list-style-type: none"> poskytování dat pro zpracování analytických dokumentů (data budou pravděpodobně poskytována skrze pobočky správy CHKO/NP) (zónace, klidová území NP, vymezení biocenter, evropsky významné lokality, ptačí oblasti, síťové mapování (GIS data) - např. fyto geografický atlas apod.), tato data mohou být užitečná pro analytickou část PUM NP/CHKO)
	Návrhová	<ul style="list-style-type: none"> zástupce MŽP může být v roli pozorovatele
<div data-bbox="19 813 193 885" style="background-color: #e67e22; color: white; padding: 2px; transform: rotate(-15deg); display: inline-block;">regionální</div> <div data-bbox="19 892 154 963" style="background-color: #e67e22; color: white; padding: 2px; transform: rotate(-15deg); display: inline-block;">místní</div> 11. Soukromý sektor – podnikatelé	Přípravná	<ul style="list-style-type: none"> místní podnikatele je vhodné zapojit již do přípravné fáze, jelikož představují jedny z klíčových aktérů zejm. s ohledem na poskytování služeb, jež souvisí s cestovním ruchem a může významně ovlivnit další rozvoj dopravy v CHKO/NP, jelikož atraktivní služby zvyšují návštěvnost a tím i dopravu v daném území s ohledem na počet podnikatelských subjektů a jejich obecně menší ochotu se zapojovat do podobných aktivit, je vhodné se obrátit na znalce místního prostředí a identifikovat konkrétní osobu/y, která by mohla tento sektor zastupovat
	Analytická	<ul style="list-style-type: none"> podnikatelský sektor má své specifické potřeby a postoje, proto je vhodné s tímto sektorem pracovat specifickým způsobem zohledňujícím jeho menší ochotu a často značnou časovou vytíženost; proto je vhodné provést např. strukturované rozhovory ke klíčovým otázkám pro získání názoru na dopravu a cestovní ruch v daném území, méně vhodné jsou různé formy dotazníků či anket
	Návrhová	<ul style="list-style-type: none"> podnikatelé mohou patřit mezi budoucí realizátory některých opatření PUM, proto je důležité je seznámit s celkovým návrhem PUM a získat jejich zpětnou vazbu (např. skrze jejich zapojení do Místních akčních skupin - MAS)
<div data-bbox="19 1228 144 1299" style="background-color: #e67e22; color: white; padding: 2px; transform: rotate(-15deg); display: inline-block;">místní</div> 5. Zájmová sdružení, spolky a jiné neziskové organizace (NNO)	Přípravná	<ul style="list-style-type: none"> zástupci v místě působících sdružení může mohou být platnými aktéry s ohledem na jejich znalost „místních poměrů“; zpravidla jsou nositeli unikátního know-how a v rámci své působnosti komunikují a spolupracují s řadou dalších institucí a se širší veřejností NNO obecně působí jako efektivní síťový aktér, která propojuje formální a neformální instituce na horizontální (různé oblasti působení) i vertikální úrovni (tj. národní/krajské/místní) a veřejnou a soukromou sféru s ohledem na participační charakter tvorby PUM je vhodné, aby se zástupci významných NNO podíleli na tvorbě strategického rámce PUM a byli členy řídicího výboru PUM
	Analytická	<ul style="list-style-type: none"> poskytování znalostí o místním prostředí a jeho fungování síťování, komunikace, šíření povědomí o zpracování PUM spolupráce na organizaci participačních aktivit

KROK (fáze)	S KÝM JEDNAT/KOHO OSLOVIT	CO UDĚLAT	S JAKÝMI DOKUMENTY PRACOVAT
1. Identifikace problému (co musím řešit)			
2. Formulace politiky (tj. co a jak chci dělat)			
3. Přijetí rozhodnutí (výběr řešení a rozhodnutí)			
4. Realizace/implementace (tj. vlastní řešení problému)			
5. Vyhodnocení a monitoring (tj. kontrola, zda řešení splnilo svůj účel, naplnilo cíle)			

Tvorba politik a opatření - model politického cyklu

- **počet dokumentů**
  - oblast doprava: 30
  - oblast cestovní ruch: 18
- **počet aktérů**
  - oblast doprava & cestovní ruch: 33 (23 unikátních & 10 typových)
- **hlavní aktéři** (význam „velký“) – doprava & CR společně
  - [N] MŽP, AOPK, MD, [R] kraje, [M] obce, podnikatelé
- **zajímavé závěry z rozhovorů:**
  - nejvíce dopravu v CHKO/NP ovlivňují kraje (67 % respondentů)
  - dopravu v CHKO/NP by měl koordinovat kraj (82 %);
  - identifikace problémů v dopravě/CR je velmi variabilní; nízké zastoupení místních obyvatel (uvedli 2 ze 45 respondentů), poměrně slabé zastoupení krajů a obcí (31 % resp. 42 %)

- **otázky?**
- **doporučení?**

DĚKUJI ZA POZORNOST!

Mgr. Antonín Tym, PhD.

Výzkumný tým Doprava a mobilita IEEP
FSE UJEP

www.mobilita-ieep.cz

www.facebook.com/dopravamobilita

antonin.tym@natur.cuni.cz

Projekt č. CK0100067 s názvem Podpora alternativních řešení mobility v environmentálně citlivých oblastech je řešen s finanční podporou TA ČR.

